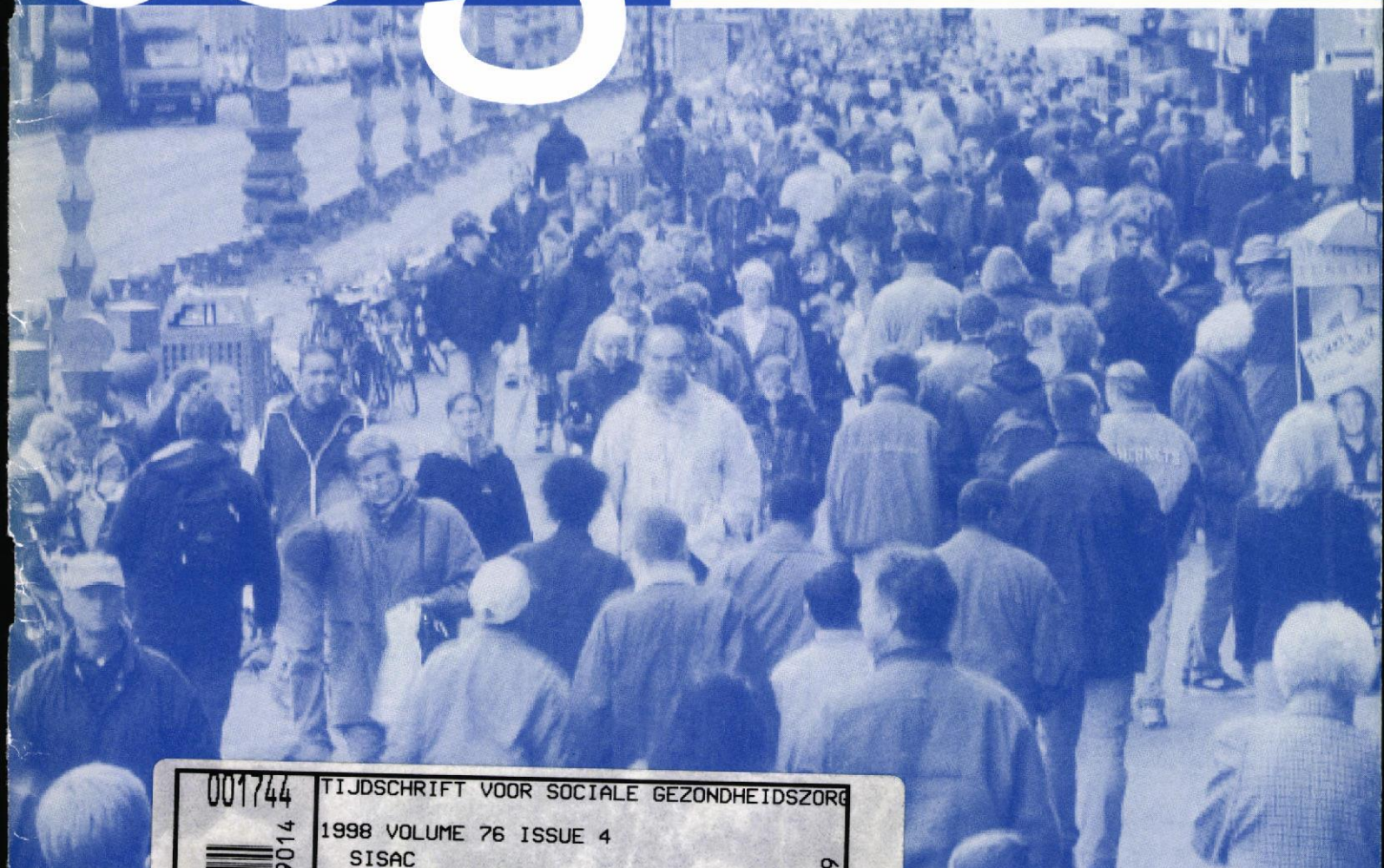

tsg

tijdschrift voor gezondheidswetenschappen

Middenkatern

Programma's en samenvattingen

23e WEON-congres

11 en 12 juni 1998

met minisymposium

'Clinical epidemiology in extramural medicine'

Vereniging voor
Volksgezondheid en Wetenschap

Nederlandse Vereniging voor
Preventie en GVO

4 / 1998

Congres van de Vereniging voor Epidemiologie

23e WEON-congres

Donderdag 11 juni 1998

en

Vrijdag 12 juni 1998

Vakgroep Epidemiologie

Instituut voor Extramuraal en Transmuraal onderzoek (ExTra)

Universiteit Maastricht

vergelijking tot de placebobehandeling. De relatieve biobeschikbaarheid van folaat uit groenten en fruit bedroeg 60%.

Conclusie: Een toename van de consumptie van groenten en citrusfruit resulteert in een daling van het plasma tHcy bij gezonde mensen. De relatieve biobeschikbaarheid van folaat is hoger dan tot nu toe werd aangenomen.

25.1

Sociaal-economische status en oorzaaksspecifieke sterfte: 25 jaar vervolgonderzoek in de 'First Whitehall study'

C.T.M. van Rossum (1,2), M. Shipley (3), H. van de Mheen (1), D.E. Grobbee (2,4), M.G. Marmot (3)

1) Instituut Maatschappelijke Gezondheid, Erasmus Universiteit Rotterdam

2) Instituut Epidemiologie & Biostatistiek, Erasmus Universiteit Rotterdam

3) Department of Epidemiology and Public Health, International Centre for Health and Society, University College London, United Kingdom

4) Julius Centrum voor Patiëntgebonden Onderzoek, Universiteit van Utrecht

Het doel van het onderzoek is het beschrijven van oorzaaksspecifieke sterfte tussen mannen met een verschillende sociaal-economische status op middelbare en oudere leeftijd.

Er is gebruik gemaakt van de 'first Whitehall study', een prospectief follow-up onderzoek onder 18001 Londonse ambtenaren. De baseline meting heeft plaatsgevonden in 1967 tot 1970.

Sociaal-economische status is bepaald op grond van het beroepsniveau van de ambtenaren tijdens de baseline meting. Deze zijn gegroepeerd in 'administratieve', 'professional and executive', 'clerical' and 'other' (bijv. ongeschoolde arbeiders). Gegevens over sterfte en doodsoorzaak (geclassificeerd volgens ICD-8) zijn verzameld door de 'National Health Service Central Registry' tot januari 1995. In totaal zijn in de 25 jaar follow-up 8,053 mannen overleden. Voor het schatten van de relatieve risico's is het Cox Proportional Hazard model gebruikt.

Na meer dan 25 jaar follow-up van 40-69 jarige ambtenaren bestaan er nog steeds sociaal-economische verschillen in totale sterfte en voor vrijwel alle specifieke doodsoorzaken. De sterfte rates zijn het hoogst in de laagste sociaal economische klassen. De rate ratios bedroegen voor totale sterfte 2,1 (95% BI: 1,9-2,3), ischemisch hart ziekten 1,8 (95% BI: 1,5-2,1), voor kanker 4,1 (95% BI: 3,1-5,4) en voor respiratoire ziekten 10,8 (6,0-19,4). Hart en vaatziekten en kanker dragen het meeste bij aan de absolute verschillen in totale sterfte tussen de beroepsniveaus.

Vergelijken we de sociaal-economische sterfteverschillen in de eerste 10 jaar follow up met de sociaaleconomisch sterfteverschillen in de follow-up na 20 jaar, dan zien we een afname in de verschillen. Uit gestratificeerde analyses bleek dat verschillen in de oudste (gepensioneerde) groep vergeleken met de jongste (niet gepensioneerde) groep kleiner zijn.

We concluderen dat relatieve sociaal-economische verschillen in sterfte afnemen, maar nog steeds aanwezig zijn op oudere leeftijd.

25.2

Associatie tussen calciumneming en ijzerstatus in de Caleur studie

A.F.M. Kardinaal (1), L.P.L. van de Vijver (1), G. Schaafsma (2), namens de Caleur studiegroep

1) Afdeling Consumentenstudies en Epidemiologie, TNO Voeding, Zeist

2) Afdeling Fysiologie, TNO Voeding, Zeist

Inneming van calcium is in verschillende studies in verband gebracht met een remmend effect op de ijzerabsorptie met daarvoor mogelijk een verlaagde ijzerstatus. Dit effect zou vooral een rol spelen wanneer calcium en ijzer tijdens dezelfde maaltijd worden gegeten. Dit kan van belang zijn voor vrouwen in de vruchtbare leeftijd die toch al een verhoogde kans hebben op een marginale ijzerstatus. In data van de Caleur studie is gekeken naar een mogelijk verband tussen calciumneming en de ijzerstatus.

De Caleur studie is een dwarsdoorsnede onderzoek uitgevoerd in 6 Europese landen. Van 1080 meisjes (gemiddelde leeftijd 13,5 jaar) en 524 jonge vrouwen (gemiddelde leeftijd 22,0 jaar) was de inneming van o.a. calcium en ijzer geschat m.b.v. 3-daagse dagboeken en is serum ferritine, als maat voor de ijzerstatus, bepaald.

De gemiddelde ferritine waarden waren $34,5 \pm 19,1$ $\mu\text{g/l}$ bij meisjes en $40,2 \pm 30,5$ $\mu\text{g/l}$ voor vrouwen, en waren het laagst in Finland en het hoogst in Denemarken. Zowel bij meisjes als vrouwen was de gemiddelde calciumneming het laagst in Italië (resp. 680 ± 302 en 609 ± 279 mg/d) en het hoogst in Finland (resp. $1,227 \pm 512$ en $1,265 \pm 545$ mg/d).

Met behulp van lineaire regressie is de relatie tussen calciumneming en ijzerstatus onderzocht. Na correctie voor ijzerinneming, leeftijd, menarche, eiwitinneming, vitamine C inneming en land bleek er een consistente inverse associatie tussen calciumneming en serum ferritine te bestaan, die zowel in de gepoolde data als in de landspecifieke data gevonden werd. Voor meisjes en vrouwen bedroeg de afname van ferritine in de gepoolde data respectievelijk $-0,57 \pm 0,20$ $\mu\text{g/l}$ ($p < 0,01$) en $-1,36 \pm 0,46$ $\mu\text{g/l}$ ($p < 0,01$) per 100 mg toename in calcium. Opsplitsen van calcium gegeten met de maaltijd of daarbuiten bleek niet uit te maken voor het verband.

Uit deze resultaten concluderen wij dat calciumneming invers geassocieerd is met ijzerstatus.